Aan Burgemeester & Wethouders en raadsgriffie van gemeente Oss

Lith, 2 september 2019

Betreft: Windmolens en zonnepark in de polder nabij Lith

Geachte Burgemeester & Wethouders en raadsleden,

Tijdens de bewonersbijeenkomst 'Duurzame polder' op 19 juni 2019 is aangegeven dat de bewoners en belanghebbenden hun visie daarop kenbaar kunnen maken bij de gemeente Oss. Graag maken wij van deze mogelijkheid gebruik.

Als bewoners van de rand van de polder in Lith, hebben wij het initiatief genomen in beeld te brengen welke gevolgen de plannen voor ons zullen hebben.

Gezien de korte tijd tussen de bewonersbijeenkomst en begin september, wat als reactietermijn werd aangegeven en daarin ook nog de vakantieperiode, geven wij hieronder alvast een beknopte weergave van ons beeld van de polder en vervolgens de punten die ons zorgen baren. We hebben hierbij een onderscheid gemaakt in windmolens en het plan voor het zonnepark 'Lithse Ham'.

Kenmerken van de polder:

- Oeroud cultureel erfgoed 'Beerse Overlaat' als onderdeel van de Zuiderwaterlinie.
- Het is weids, stil en 's nachts donker in de polder: vrij uitzicht, geen snelwegen, geen spoorlijnen, geen hoogspanningslijnen, nauwelijks industrie.
- Beschermde weidevogels, roofvogels, ooievaars, eendenkooien, vleermuizen, zwaluwen en trekvogels.
- Recreatie: fietsen, wandelen, paardensport, luchtballonnen en overige sporten.
- De dorpen rondom de polder worden gekenmerkt door lintbebouwing, waardoor velen een vrij uitzicht op de polder hebben.

Dit maakt de polder tot een unieke en bijzondere plek voor mens, plant en dier, waarmee de definitie van duurzaamheid tot zijn recht komt: Duurzame ontwikkeling is de ontwikkeling die aansluit bij het heden zonder het vermogen van toekomstige generaties om in de eigen behoeftes te voorzien in gevaar te brengen (definitie uit 'Our Common Future, people, planet, profit).

Het plaatsen van windmolens en aanleggen van een zonnepark in deze bijzondere polder sluit niet aan bij deze definitie van duurzaamheid:

- Windmolens en zonnepanelen hebben een beperkte levensduur;
- Landbouwgrond is bedoeld voor het telen van gewassen en het houden van dieren.
- De karakteristieke kenmerken van de polder gaan verloren, ook voor volgende generaties.
- Windmolens en zonnepanelen kennen een ecologische footprint: productie, gebruik en sloop.

Het plaatsen van windmolens en aanleggen van een zonnepark lijkt in strijd met de 'Structuurvisie Oss 2020' paragraaf 3.8 Aandacht voor het landelijk gebied:

Kerndoel
Een impuls voor de recreatie in het landelijk gebied, naast het behouden, versterken en waar mogelijk benutten van de andere kwaliteiten van het landelijk gebied van Oss op het gebied van natuur en landschap. Een blijvende ruimte voor de landbouw, met name in het komgebied.

Daarnaast is in de Provinciale Structuurvisie Ruimtelijke Ordening 2010 – partiële herziening 2014 (ruimtelijke opgave tot 2025 met een doorkijk naar 2040) het gebied aangemerkt als cultuurhistorisch toplandschap. Dit gebied is niet aangemerkt als locatie voor gebiedsontwikkeling.

Dit wordt onderschreven door onderstaande uitspraak van de Raad van State over de windmolens bij de Rietvelden in Den Bosch.

Uit de toelichting van de Verordening en de Svro blijkt de wens van de provincie om windturbines in grootschalige landschappen mogelijk te maken, zoals (middel)zware bedrijventerreinen in stedelijk concentratiegebied, hoofdinfrastructuur en het grootschalige open polderlandschap in West-Brabant. [Bron: uitspraak van de 201803297/1/R2 van 7 augustus 2019 over de windmolens bij de Rietvelden in Den Bosch]

Zeer recent is het kabinet met de provincies (IPO) en de gemeenten (VNG) en maatschappelijke organisaties een voorkeursvolgorde ondereen gekomen, die voorziet in het ontzien van landbouw en natuurgronden. In die voorkeursvolgorde staat bijvoorbeeld dat daken de voorkeur krijgen boven landbouwgrond. [Bron artikel Nieuwe Oogst, Kabinet ontziet landbouw en natuur bij aanleg zonneparken, d.d. 27-8-2019]

Zowel de gemeentelijke als provinciale ruimtelijke beleidsvisies lijken strijdig met het windmolenplan en de plannen voor zonnevelden op landbouwgrond. Ook het landelijke beleid richt zich bij aanleg van zonnevelden op behoud van agrarische gronden, landschap en natuur.

Hieronder volgen de overige aandachtspunten, zorgpunten en vragen voor het windmolenpark en het zonnepark.

WINDMOLENPARK

Algemeen:

- Welke alternatieven voor windenergie zijn afgewogen? Er wordt alleen over windenergie gesproken als het gaat om duurzame energieopwekking. Zijn er alternatieven vormen van duurzame energiewinning onderzocht die minder bezwaarlijk zijn voor omwonenden en waarbij de polder gespaard kan blijven, zoals bijvoorbeeld waterstofwinning, de uitbreiding van de 'wind-op-zee-parken', toepassing van hoogenergetisch gas.
  Hoe lang duurt het voordat waterstof interessant wordt? En hoeveel minder lang duurt dat, als de subsidie voor windmolens in waterstof-projecten gestoken wordt?
- Is er door de rijks- of provinciale overheid vastgesteld hoeveel en welke natuur- en landschappelijke gebieden mogen worden opgeofferd voor wind- en zonneparken?
- Wordt rekening gehouden met de bestaande infrastructuur? Welke infrastructuur is geschikt om de windmolens mee te bundelen? Worden de windmolens als spelden in een speldenkussen in de polder geprikt?

- Aansluiting van het windmolenpark: waar en hoe? Kan dat op een bestaand station of wordt hiervoor een hoogspanningsstation gebouwd? En waar dan? Welke geluidsoverlast produceert een hoogspanningsstation? Worden er dan ook bovengrondse hoogspanningslijnen aangebracht?
- De energie is met name nodig voor de industrie. Wat draagt de industrie zelf bij aan de verduurzaming?
- Is het reëel om de polder op te offeren voor de energie voor de industrie? Zie de kenmerken van de polder.
- In hoeverre wordt gestuurd op besparing van energie? Is de investering tot besparing van energie evenredig met de investering in duurzame energie? Er zijn nog enorme dakoppervlaktes bij bedrijven, zowel industriële als agrarische bedrijven waar nog geen zonnepanelen liggen. Welke andere vormen van energiebesparing voor de bedrijven worden gestimuleerd/gesubsidieerd?
- Is er bij de berekening van de energiebehoefte vanuit gegaan dat alle bedrijven en alle particulieren van het gas af gaan voor een bepaald jaar? Hoe reëel is het dat dat gebeurt, zeker gezien de ontwikkelingen in andere vormen van energieopwekking en energiedistributie?
- Hoe ligt de verhouding tussen de energieopwekking voor Oss en Den Bosch? Gaat Gemeente Oss voorzien in de energiebehoefte/doelstellingen van Den Bosch?
- Horizon vervuiling: een windmolen van 200 meter hoog zie je van veraf. De windmolen bij Den Bosch is slechts 97 m hoog en is te zien aan de rand van Lith.
- Geluid: windmolens maken altijd geluid. Het is dus nooit meer stil. Hoeveel geluid produceren de windmolens? Welk type geluid produceren de windmolens?
- Licht: er branden altijd lichtjes op windmolens, zowel overdag als ’s nachts. Door de draaiende wieken lijken de lichtjes altijd te knipperen. Dit kan als zeer hinderlijk worden ervaren.
- Slagschaduw: de schaduw van een windmolen staat nooit stil.
- Schaduw en zonnestand: Als de zon laag staat, is de schaduw een aantal keer de hoogte van de windmolen.
- Aanzicht van de polder verandert drastisch.
- Waarde van de polder als natuurgebied verandert: vogels, insecten, overige dieren.
- Er liggen meerdere eendenkooien in het gebied, er zijn projecten voor bevorderen van weidevogels, er leven beschermde diersoorten in de polder.
- Paarden schrikken van de bewegende schaduw.

Gezondheid (mens, dier en milieu):

- Is er sprake van elektromagnetische straling? Is hiernaar onderzoek gedaan? Heeft dit gevolgen voor de gezondheid van mens en dier.
- Rust verdwijnt (voortdurend geluid, bewegende schaduw, knipperende lichtjes).
- Wat doet een grootschalig windpark met verder met de gezondheid?

Financieel:

- Kosten t.o.v. rendement:
    - Een windmolen wordt gerealiseerd met subsidie. Deze subsidie wordt betaald door de burgers, maar komt ten goede aan alleen de investeerders: de initiatiefnemer, meestal een multinational en de boeren die hun land ter beschikking stellen.
    - De subsidietermijn van een windmolen is 15 jaar. Is een windmolen zonder subsidie rendabel?

Wie heeft er voordeel aan het windmolenpark?

- Gemeente: energiedoelstellingen halen.
- Bedrijven: energiedoelstellingen halen.
- Initiatiefnemer: geld verdienen.
- Boeren: participatie/geld verdienen.

En de burger…….?

ZONNEPARK

Algemeen:

- Waarom is gekozen voor deze locatie in Lith, waar veel woningen direct zicht op hebben. Alle woningen rondom het perceel zonnepark 'Lithse Ham' zijn gericht op het zonnepark. Tot op heden hebben we nog geen enkel zonnepark gezien, waar in de directe nabijheid zoveel woningen staan, op direct aangrenzende percelen, 'in de achtertuin'.
- Door het plaatsen van zonnepanelen op landbouwgrond kunnen geen gewassen geteeld worden en geen dieren buiten lopen. Er is nog veel ruimte voor zonnepanelen op daken van bedrijven. Zijn er alternatieven vormen van duurzame energiewinning onderzocht die minder bezwaarlijk zijn voor omwonenden en waarbij de landbouwgrond gespaard kan blijven, zoals bijvoorbeeld plaatsing van zonnepanelen in geluidsschermen.
- De beleving van recreatie in de polder wordt ernstig aangetast.
- Wat doet een zonnepark van deze omvang met de gezondheid?
- Inmiddels is bekend dat zonneparken WiFi-storingen tot gevolg hebben. Dit levert ernstige beperkingen en mogelijk onveilige situaties op voor de omwonenden.
- Wat zijn de overige gevolgen voor de omwonenden voor een park van deze omvang? Komt er elektromagnetische of andere straling vrij?
- Welke geluidsoverlast geven de panelen en de bijbehorende trafohuisjes?
- Temperatuur: hoe warm worden de panelen? Is er brandgevaar? Kunnen bij temperaturen van de genoemde 90 °C nog planten groeien en is het wel reëel om planten tussen zonnepanelen te kweken.
- Welke invloed heeft de temperatuur van de zonnepanelen op de omgeving?
- Hoe is de intensiviteit t.a.v. het onderhoud van de zonnepanelen? Transportbewegingen, geluidsoverlast, mensen aan het werk?
- Hoe is de intensiviteit t.a.v. het telen van de planten? Transportbewegingen, geluidsoverlast, mensen aan het werk?

- Hoe zijn de weerspiegelingen? Er zijn voorbeelden van weerspiegeling in de buurt bekend. Die weerspiegeling wordt als zeer storend ervaren.
- Hoe/waar wordt het zonnepark aangesloten en welke gevolgen heeft dat voor de omgeving? Komt hiervoor een 'aansluitstation'? Waar komt dat station en hoe ziet dat eruit? Worden hiervoor bovengrondse hoogspanningslijnen aangelegd?
- Hoe ver is de procedure met de gemeente en hoe verloopt deze?
- Wat doet het zonnepark op zo'n korte afstand met de waarde van de woningen?

Corporatie:

- De beschrijving van de corporatie levert zoveel vragen op, dat wij als omwonenden er geen vertrouwen in hebben dat er sprake is van enige financieel voordeel van het zonnepark.

Diverse vragen:

- Wetgeving ten aanzien van het zonnepark is nog zeer minimaal, waardoor het voor ons niet duidelijk is, wat de regels hieromtrent zijn.

Wie heeft er voordeel aan het zonnepark?

- Gemeente: energiedoelstellingen halen.
- Initiatief nemer: geld verdienen.
- Bedrijven: geld verdienen en energiedoelstellingen behalen.

En de burger…….?

Verder hebben wij nog een algemene vraag:

Tijdens de bewonersavond werd vastgesteld dat slechts een beperkt deel van de inwoners aanwezig was, met name de 45-plussers. Welke initiatieven worden genomen om ervoor te zorgen dat alle bewoners worden geïnformeerd over de plannen voor de windmolens en het zonnepark.

Wij zijn graag bereid om bovenstaande mondeling nader toe te lichten.

Wij stellen het zeer op prijs om van de ontwikkelingen op de hoogte gehouden te worden.

Met vriendelijke groet,

Namens 'Behoud natuur en leefbaarheid Lith en omgeving'

Contactpersonen:
Alette Samuels, tel. 06-13260984
Anneliek Keurentjes, tel. 06-10690404

Correspondentieadres
Jan van Ingenstraat 1
5397 LP Lith
Email: info@lithsepolder.nl